

EVOLUȚIA CONFLICTULUI DINTRE IRAN ȘI ISRAEL

EVOLUTION OF THE CONFLICT BETWEEN IRAN AND ISRAEL

Dr. ISPAS Ana-Maria*

Rezumat: Deși Carta ONU prevede în mod expres interdicțiile care limitează folosirea forței armate de către state, războiul este departe de a fi dispărut din viața internațională. Principiul neagresiunii este în continuare încălcat din motive pe care statele le invocă pentru a-și urmări propriile interese, profitând de anumite lacune legislative. Însă acest aspect nu poate fi interpretat în sensul în care să poată fi negată forța juridică obligatorie a principiului.

Sistemul foarte centralizat de menținere a păcii și securității internaționale stabilit prin Cartă, paralizarea funcționării Consiliului de Securitate prin exercitarea dreptului de veto al marilor puteri, precum și lipsa unei adeziuni totale a statelor la reglementarea pașnică a diferendelor, explică de ce statele recurg la forță pentru a-și promova interesele și caută, de cele mai mult ori, să-și justifice acțiunile pe calea excepțiilor prezumate ale dreptului internațional de la interzicerea utilizării forței. .

Cuvinte cheie: conflicte, atac preventiv, autoapărare individuală și colectivă, arme nucleare, măsuri, ONU, Consiliul de Securitate.

Abstract: Although the UN Charter expressly provides for prohibitions limiting the use of armed force by states, war is far from having disappeared from international life. The principle of non-aggression is still violated for reasons that states invoke to pursue their own interests, taking advantage of certain legislative loopholes. However, this cannot be interpreted in such a way as to deny the legally binding force of the principle.

The highly centralized system for maintaining international peace and security established by the Charter, the paralysis of the functioning of the Security Council through the exercise of the veto by the major powers, the presumed lack of total adherence by states to the peaceful settlement of disputes, explain why states resort to force to promote their interests and seek, more often than not, to justify their actions by way of the presumed exceptions in international law to the prohibition on the use of force. .

Keywords: conflicts, pre-emptive strike, individual and collective self-defense, nuclear weapons, measures, UN, Security Council.

Cauzele inițiale ale conflictului

Conflictele dintre Iran și Israel au o istorie îndelungată, începând cu anul 1979, când conducătorul Iranului din acea perioadă, susținut de Occident, a fost înlăturat de la guvernare în timpul Revoluției Islamice, iar noul regim islamist de la Teheran a negat dreptul Israelului de a exista ca stat independent, considerând că acesta ar trebui înlocuit cu un stat non-confesional, în care musulmanii și evreii să trăiască ca egali. Aceste

* email: ion.anamaria9103@gmail.com.

conflicte au contribuit în ultimele decenii la numeroase atacuri între cele două părți, în aer, pe uscat, pe mare sau la atacuri cibernetice.

Inițial, cele două state au avut o bună relație de colaborare până în 1979, Iranul fiind una dintre primele țări care au recunoscut statul Israel în 1948. În Iran trăia a doua comunitate evreiască ca mărime din afara Israelului, însă după revoluție, o mare parte dintre evrei au părăsit Iranul, iar după victoria Revoluției Islamice și ascensiunea la putere a ayatolahului Ruhollah Khomeini, Teheranul a anulat toate tratatele cu Israelul.

Teheranul a dezvoltat treptat o politică dură împotriva Israelului, cu scopul de a câștiga simpatia statelor arabe sau cel puțin a populației din aceste țări, regimul iranian urmărind să-și sporească propria influență în regiune.

Situația s-a deteriorat și mai mult odată cu invadarea Libanului în 1982 de către Israel, prin declanșarea „Operațiunii de Pace pentru Galilea”. Această operațiune a fost declanșată în urma tentativei de asasinat a ambasadorului Israelului în Regatul Unit, moment în care a fost înființată și gruparea paramilitară Hezbollah din Liban, însă susținută de Iran, pe care Israelul o consideră una dintre cele mai mari amenințări de la granițele sale.¹

De asemenea, relația Iranului cu unul dintre statele arabe, respectiv cu Irakul, s-a deteriorat odată cu începerea războiului din 1980. Irakul, condus de Saddam Hussein, a invadat Iranul pentru a-l împiedica pe Ayatollahul Ruhollah Khomeini să exporte ideologia revoluționară a Iranului în Irak.

În plus, Irakul urmărea să se afirme ca putere dominantă din punct de vedere militar și economic în Golful Persic, un obiectiv care părea realizabil după ce revoluția islamică a Iranului i-a slăbit legăturile pe care le-a avut anterior cu Statele Unite și Israelul.

Tulburările post-revoluționare din Iran, epurarea pe criterii politice a personalului din conducerea armatei, fuga masivă a elitelor intelectuale și conducătoare din Iran, au constituit pentru Saddam Hussein o oportunitate pentru declanșarea războiului. Izbucnirea Revoluției Islamice din Iran a avut drept consecință atât degradarea relațiilor cu Israelul, cât și a celor cu SUA, având în vedere că anterior revoluției, SUA au acordat sprijin Iranului pentru întărirea capacităților sale militare.

Odată cu alungarea șahului, în urma crizei ostaticilor din 1979, sprijinul economic și militar american a încetat, asigurând astfel noi oportunități pentru Saddam Hussein, care dorea ca rezervele de petrol ale Iranului din provincia Khuzestan să treacă în posesia Irakului. În această situație, Iranul ar fi fost lipsit de o importantă sursă de venituri și ar fi fost împiedicat să devină putere hegemonică în zonă.

Deși Irakul era cel care a declanșat atacurile asupra Iranului, comunitatea internațională era revoltată față de ideologiile regimului

¹ Benea I., *Cum a apărut conflictul Israel-Iran și ce știm despre ce se întâmplă acum în Orientul Mijlociu*, disponibil la <https://romania.europalibera.org/a/razboi-iran-israel-explainer/32906085.html>, accesat la 18.06.2025.

răspândite de Khomeini, motiv pentru care marile puteri și-au arătat sprijinul față de Irak, precum: URSS, Franța, Marea Britanie sau SUA.

Atât SUA, cât și URSS considerau că influența iraniană ar fi periclitat echilibrul de forțe în zonă și ar fi afectat interesele celor două state. Capacitatea americanilor de a se apăra ar fi putut fi slăbită în cazul în care și alte state din golf intrau în conflict, Emiratele și Arabia Saudită de partea Irakului și Siria de partea Iranului. O victorie a iranienilor asupra Irakului ar fi confirmat hegemonia Iranului asupra zonei, iar interesele americane privind petrolul arab puteau fi amenințate. De asemenea, Uniunea Sovietică avea interese economice în zonă, fiind principalul furnizor de arme al Irakului.

Ulterior, investițiile statului iranian în miliții šiite, partide politice și în mișcările religioase din Irak au dus la scăderea influenței SUA și creșterea rolului Teheranului în desemnarea politicienilor irakieni, pe baza loialității, în funcții înalte de stat și manipularea masivă a poporului. În acest context, se poate considera că Teheranul a devenit actorul principal pe scena irakiană, Iranul extinzându-și influența geopolitică asupra zonei arabe.²

Consecințele războiului actual dintre Iran și Israel

Revoluția islamică din anul 1979 a produs efecte până în prezent, ca urmare a intenției Iranului de a deveni o mare putere regională prin purtarea unor războaie de tip „proxy” în baza cărora acesta a încercat să-și disemineze ideologia revoluționară și doctrina religioasă în cât mai multe zone din Orientul Mijlociu, precum Irak, Siria, Liban și Yemen, cu ajutorul unor grupuri combatante, cunoscute sub denumirea de „miliții pro-iraniene”.

Pentru a-și consolida propria poziție împotriva Israelului, Iranul nu numai că finanțează grupările teroriste Hezbollah în Liban și Hamas în Gaza, dar a intervenit și în războiul sirian de partea președintelui Bashar al Assad, iar mai recent în sprijinul milițiilor Houthi din Yemen și al așa-numitei mișcări de rezistență islamică din Irak.

Războiul actual dintre Iran și Israel reprezintă totodată un răspuns la evenimentele ce au avut loc în octombrie 2023, când mișcarea palestiniană Hamas a lansat un atac militar masiv împotriva zonelor israeliene și a răpit persoane civile. În urma acestora, Israelul a răspuns cu o operațiune militară masivă împotriva Hamas în Fâșia Gaza.

Toate părțile din „axa rezistenței” controlate de Iran, au participat la acel conflict. Hezbollahul libanez, grupul Houthi din Yemen, milițiile šiite din Irak și Siria au lansat atacuri cu rachete și drone împotriva Israelului, însă armata israeliană a reușit să se opună forței militare a Hamasului.

Începând cu anul 2024, atacurile dintre cele două părți aflate în conflict s-au intensificat, unul dintre cele mai importante fiind cel efectuat

² Schimbările geopolitice majore din Orientul Mijlociu, disponibil la <https://www.geopolitic.ro/2025/02/schimbările-geopolitice-majore-din-orientul-mijlociu/>, accesat la 18.06.2025.

de Israel asupra ambasadei iraniene din Damasc și soldat cu uciderea mai multor comandanți militari ai Teheranului, moment în care Teheranul a decis atacarea Israelului cu drone și rachete, precum și atacul care a provocat rănirea ambasadorului Iranului în Liban, care viza de fapt membri ai Hezbollah sau atacurile ce au condus la asasinarea mai multor conducători militari ai Hezbollahului și ai Hamasului.

Regimul dictatorial din Iran a produs de-a lungul timpului efecte devastatoare care au avut drept rezultat crize financiare, o economie epuizată din cauza sancțiunilor internaționale, precum și afectarea minorităților etnice și religioase din regiune, care suferă de marginalizare, excludere și sărăcie. La nivel internațional, regimul iranian a pierdut o mare parte din instrumentele strategice din regiune, motiv pentru care acesta încearcă să producă arme nucleare pentru a proteja ceea ce a mai rămas din ideologiile sale.

Iranul a observat în prezent că rămâne singur pentru a se apăra împotriva atacurile lansate de Israel și SUA, atâta timp cât nu mai are la dispoziție grupurile de miliții și aliații care i-au permis să-și extindă puterea în Orientul Mijlociu. În plus, Rusia, unul dintre aliații principali ai Iranului, a fost implicată în ultimii trei ani în războiul cu Ucraina care încă nu s-a finalizat, iar pierderile sale umane și materiale îngreunează acordarea unui ajutor militar Iranului.

De asemenea, China a condamnat atacurile SUA, considerându-le o încălcare a dreptului internațional, însă nu a oferit niciun ajutor Iranului, care își exportă o mare parte din resursele de petrol către Beijing.

La rândul lor, liderii statelor din Golf sunt interesați ca influența Iranului să devină cât mai restrânsă în regiune, acesta fiind considerat principala amenințare, și în același timp, doresc să își mențină relațiile de cooperare cu Washingtonul.

Războiul de 12 zile dintre Iran și Israel a fost declanșat la 13 iunie 2025, printr-o lovitură „preventivă” a Israelului, a doua zi după ce Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA) a susținut că Iranul și-a încălcat obligațiile de neproliferare nucleară.

Rezoluția votată de 19 state membre ale Consiliului, de observatori al instituției, prevede că AIEA, prin Consiliul Guvernatorilor al agenției, constată numeroase abateri ale Iranului de la obligațiile și angajamentele pe care și le-a asumat începând cu anul 2019 de a oferi și asigura cooperare deplină și în timp util cu AIEA în ceea ce privește materialele și activitățile nucleare nedeclarate în multiple locații din Iran, situație ce constituie încălcarea Acordului de garanții nucleare³.

În urma atacului surpriză israelian, Iranul a declarat că se află în stare de război și va lua măsuri imediate împotriva Israelului. Atacul a fost intitulat de Israel „Operațiunea Leul care se ridică” și a vizat distrugerea mai multor baze aeriene, deteriorarea instalațiilor nucleare, precum și uciderea

³ Resolution adopted by the IAEA GOV 2025/38 on 12 June 2025 during the 1769th session, lit. e), p. 1, disponibil la <https://www.iaea.org/sites/default/files/25/06/gov2025-38.pdf>, accesat la 19.06.2025.

conducerii militare a Gărzilor Revoluționare Islamice, dar și a oamenilor de știință din domeniul nuclear.⁴ Israelul consideră că atacurile au fost îndreptate împotriva regimului iranian și nu împotriva cetățenilor din Iran, având ca scop oprirea programului nuclear al Iranului.

Guvernul israelian susține că prin atacul „*preventiv*” a urmărit să contracareze o amenințare iminentă din partea Iranului de a construi bomba nucleară. Acest atac poate fi motivat de voința de supraviețuire a statului israelian, situație care a determinat o reacție de urgență, esențială pentru a justifica o acțiune preventivă în dreptul internațional.

Însă, limitările pentru a recurge la un atac preventiv sunt multiple: trebuie să existe un atac armat anterior răspunsului, acest atac să fie operat de un stat (agresor), acțiunea de răspuns să aibă loc până când Consiliul de Securitate adoptă măsurile necesare pentru menținerea păcii și securității internaționale, măsurile adoptate în exercitarea dreptului de autoapărare trebuie aduse imediat la cunoștință Consiliului, iar legitima apărare trebuie să fie proporțională cu atacul, condiții care nu au fost respectate în totalitate de Israel.

De asemenea, libertatea statului de a acționa este limitată prin obligația sa de a aduce la cunoștință Consiliului măsurile pe care le-a adoptat, care nu vor afecta dreptul Consiliului de a întreprinde orice alte măsuri pe care le consideră necesare pentru menținerea păcii și securității internaționale.

În timp ce Israelul critică programul nuclear al Iranului, se consideră că acesta deține la rândul său focuase nucleare, însă Agenția Internațională pentru Energie Atomică nu are competența de a efectua inspecții în Israel sau de a verifica programul său nuclear, deoarece acesta nu este semnat al Tratatului ONU privind neproliferarea armelor nucleare. Israelul nu a recunoscut niciodată oficial existența unui program nuclear pe teritoriul său, dar se presupune că deține capacități nucleare și este unul dintre cele cinci state, care alături de India, Pakistan, Coreea de Nord și Sudanul de Sud, nu este semnat al Tratatului.

Tratatul ONU privind neproliferarea armelor nucleare recunoaște doar cele 5 state membre permanente ale Consiliului de Securitate ca state posesoare de arme nucleare: SUA, Federația Rusă, Marea Britanie, Franța și China.⁵

Pe de altă parte, există și o soluție diplomatică pentru încheierea acestui conflict, dar ea depinde de disponibilitatea Iranului de a recurge la negocieri. Iranul, care se consideră că amenință existențial Israelul și constituie, în condițiile în care devine putere nucleară, un pericol pentru

⁴ Cornwell A., Hafezi P., Holland S., *Iran strikes back at Israel with missiles over Jerusalem, Tel Aviv*, disponibil la <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-says-it-strikes-iran-amid-nuclear-tensions-2025-06-13/>, accesat la 18.06.2025.

⁵ *Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons*, disponibil la <https://www.iaea.org/sites/default/files/publications/documents/infircs/1970/infirc140.pdf>, accesat la 18.06.2025.

întreaga regiune și pentru întreaga lume, are posibilitatea de a semna un acord prin care să renunțe la programul nuclear în care s-a angajat.

Acordul ar trebui să prevadă acceptarea unor inspecții la fața locului, asigurate de specialiștii instanțelor internaționale din acest domeniu, iar în urma respectivelor inspecții, sub asistență internațională, autoritățile iraniene trebuie să elimine toate instalațiile destinate fabricării rachetelor purtătoare de armament nuclear, însă Iranul amână adoptarea unei asemenea soluții.⁶

O altă consecință a conflictului dintre cele două state ar fi putut avea ca rezultat blocarea strâmtorii Hormuz, situație ce ar fi provocat un dezechilibru economic atât pentru Iran, cât și la nivel global. Strâmtoarea este o rută comercială importantă, prin care este transportat peste 20% din petrolul consumat pe plan internațional, iar închiderea sa ar limita comerțul și ar afecta prețurile mondiale ale petrolului.

Totodată, decizia SUA de a ataca instalațiile nucleare din Iran reprezintă o problemă de securitate internațională din cauza impactului pe care l-ar fi putut cauza distrugerile provocate asupra vieții cetățenilor din Iran, dar și asupra celor din statele învecinate, precum și pentru mediul înconjurător.

În plus, atacurile conduse de SUA și Israel asupra siturilor nucleare nu pot fi considerate eficiente atâta timp cât Iranul își păstrează rezervele de uraniu, deși SUA și Israel au făcut numeroase presiuni pentru predarea resursei naturale. În această situație, cercetările pentru dezvoltarea armei nucleare pot continua, având în vedere că programul nuclear este împărțit în numeroase locații și Iranul este posibil să fi mutat o parte dintre facilități înainte de atac la anumite distanțe față de siturile nucleare.

Intervenția Consiliului de Securitate în soluționarea conflictului. Sancțiuni

În calitate de membru permanent al Consiliului de Securitate, SUA nu poate ignora metodele prin care Iranul acționează împotriva Israelului cu ajutorul Hamas și Hezbollah și nici decizia acestuia de a-și dezvolta programul nuclear. Prin intervenția sa în Iran, SUA urmărește totodată să-și protejeze trupele dislocate în Orientul Mijlociu și să mențină relațiile cu celelalte state arabe. Însă, implicarea sa în războiul dintre Iran și Israel nu respectă toate dispozițiile stipulate de Carta ONU pentru a acționa direct împotriva amenințărilor la adresa păcii și securității internaționale.

Articolul 27 din Cartă stabilește condițiile ce trebuie respectate pentru adoptarea hotărârilor în cadrul Consiliului și prevede că „*hotărârile Consiliului de Securitate în toate celelalte probleme (cu excepția celor de procedură) vor fi adoptate cu votul afirmativ a nouă membri, cuprinzând și voturile concordante ale tuturor membrilor permanenți, cu condiția ca, în*

⁶ Stănescu S., *De ce continuă războiul Israel-Iran*, disponibil la <https://www.bursa.ro/de-ce-continua-razboiul-israel-iran-08100650>, accesat la 18.06.2025.

cazul hotărârilor care se adoptă în temeiul Capitolului VI și al Articolului 52 paragraful 3, o parte la un diferend să se abțină de la votare.”⁷

Consiliul de Securitate îndeplinește atât atribuții de prevenire a conflictelor, cât și funcția de menținere a păcii, în baza căreia are competența de a solicita încetarea focului și de a trimite forțe ONU pe teritoriul aflat în conflict, dar numai cu consimțământul statelor implicate.⁸

Deși competențele Consiliului sunt recunoscute la nivel mondial pentru soluționarea problemelor care țin de securitatea internațională, acestea sunt limitate de neînțelegerile cu caracter politic dintre membrii permanenți determinate de exercitarea abuzivă a dreptului de veto, precum și de modalitatea de interpretare a dreptului la autoapărare individuală și colectivă.

Implicarea SUA în actualul conflict dintre cele două state prin ajutorul acordat Israelului, invocând ca pretext distrugerea programului nuclear al Iranului, pune la îndoială eficiența și legitimitatea atacului, deoarece se poate constata lipsa de inițiere a procedurilor de soluționare pașnică a diferendului, astfel cum sunt stipulate la art. 33 alin. (1) din Cartă, fără aprobarea celorlalți membri ai Consiliului.

Ținând seama de faptul că o parte dintre membrii permanenți reprezintă unele dintre marile puteri economice la nivel mondial, deciziile acestora influențează soluționarea diferendelor și îngreunează procesul de excludere din organizație a statelor care se fac vinovate de încălcarea regulilor de drept internațional.

SUA, în calitate de membru permanent nu va vota împotriva Israelului, iar Rusia nu va vota împotriva Iranului, în timp ce statele din cadrul Adunării Generale vor obține cu greu majoritatea de două treimi din cauza intereselor conflictuale sau contradictorii, care reflectă diferențele politice, economice și ideologice dintre ele.

Adunarea Generală oferă tuturor statelor membre oportunitatea de a participa la luarea deciziilor, însă interesele lor divergente pot complica procesul decizional și pot conduce la blocaje sau diviziuni în cadrul organizației.

În ceea ce privește sancțiunile care pot fi aplicate celor două state aflate în conflict, în urma desfășurării misiunii din Iran, ONU a constatat că Israelul nu a emis în prealabil un avertisment pentru evacuarea populației civile, situație care a afectat capacitatea cetățenilor de a ajunge în siguranță la adăpost, provocând decesul și rănirea acestora și care încalcă principiile proporționalității, distincției și precauției din dreptul internațional umanitar.⁹

⁷ Carta ONU, art. 27 pct. 3, disponibil la <https://legislatie.just.ro/Public/Detalii-DocumentAfis/19362>, accesat la 22.06.2025.

⁸ Lungu M. D., *Rolul organizațiilor internaționale în soluționarea pașnică a diferendelor internaționale*, Editura Universul Juridic, București, 2010, p. 213.

⁹ *Iran: UN Fact-Finding Mission, Special Rapporteur call for civilian protection and respect for human rights as Israeli attacks cause extensive suffering*, disponibil la <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/06/iran-un-fact-finding-mission-special-rapporteur-call-civilian-protection-and>, accesat la 22.06.2025.

În același timp, nici Iranul nu se preocupă de respectarea regulilor dreptului internațional umanitar. Acesta a adoptat măsuri pentru restricționarea mijloacelor de comunicare, inclusiv a internetului, situație care îi împiedică pe cetățeni să obțină sau să distribuie anumite informații ori să păstreze legătura cu membrii familiei.

Totodată, experții ONU consideră că au fost întreprinse de Iran arestări arbitrare ale unor activiști, jurnaliști sau utilizatori ai rețelelor de socializare sub acuzația de spionaj în favoarea Israelului, precum și execuția anumitor persoane acuzate de spionaj, situație care ridică și mai multe semne de întrebare cu privire la respectarea dreptului la un proces echitabil. În plus, ONU a pus în vedere autorităților din Iran să dispună măsurile necesare pentru relocarea prizonierilor de război departe de locațiile expuse riscului atacurilor aeriene¹⁰.

În contextul în care se constată încălcarea normelor dreptului internațional umanitar, ONU poate aplica Iranului sancțiuni care să aibă efecte diplomatice și economice majore. Ele pot include limitarea exporturilor și importurilor, restricționarea accesului statului la sistemele financiare mondiale, înghețarea activelor oficialilor implicați în programul nuclear, interdicții de călătorie pentru anumite persoane și izolarea statului iranian pe plan internațional, ceea ce va conduce la afectarea populației prin generarea de inflație și șomaj.

Limitele în care poate fi invocat dreptul de a se recurge la un atac preventiv pentru autoapărare individuală și colectivă

Articolul 51 din Cartă permite oricărui stat membru ONU să reacționeze imediat în cazul în care se produce un atac împotriva sa, în baza dreptului la autoapărare, fără să mai aștepte adoptarea unei decizii de către Consiliul de Securitate.

Acest articol trebuie interpretat prin coroborare cu art. 2 alin. (4) din Cartă, care interzice atât recurgerea la forță, cât și amenințarea cu forță în relațiile internaționale.

Recurgerea la forță poate fi acceptată pe plan internațional numai împotriva celor care au încălcat valori internaționale fundamentale, pentru protejarea tuturor membrilor comunității, nefiind permis ca dreptul la autoapărare să fie exercitat într-un mod arbitrar sau abuziv.

Conform art. 39 din Cartă, Consiliul are competența să stabilească sau nu existența unei atingeri sau amenințări la adresa securității internaționale, însă nu trebuie să extindă nelimitat acest drept, prin catalogarea unei situații de criză existente pe teritoriul unui stat ca fiind o amenințare la adresa păcii internaționale.

În aceste situații, este necesar ca noțiunea de „drept la autoapărare individuală sau colectivă” să fie definită în termeni mult mai clari în ceea ce privește momentul în care un stat poate acționa preventiv pentru a se proteja

¹⁰ *Ibidem*.

împotriva unei încălcări a suveranității sale, ca urmare a unui atac armat iminent sau care poate fi perceput în acest mod.

Pentru a se evita pe viitor respectiva lacună legislativă, ar trebui să fie introdusă o prevedere expresă în cuprinsul unui tratat internațional care să stabilească dacă dreptul la autoapărare poate fi invocat pe fondul declanșării unui atac anticipat, înainte ca statul agresor să fi întreprins efectiv actul de agresiune. De asemenea, tot în cuprinsul tratatului trebuie prevăzute sancțiunile ce vor fi aplicate statelor în situația în care vor recurge la astfel de atacuri fără respectarea regulilor stabilite.

În orice caz, pentru a putea recurge la un atac preventiv este necesar să se aibă în vedere respectarea principiilor necesității și proporționalității din dreptul internațional umanitar, atacul anticipat în scop de autoapărare al unui stat fiind justificat doar în cazul în care împotriva aceluși stat există iminența declanșării unui atac din partea altui stat.¹¹

Distincția dintre un atac preventiv și unul anticipat ar trebui stipulată expres în legislația internațională, astfel încât statele să nu se mai poată prevala în mod abuziv de dreptul la autoapărare. Prin urmare, se poate considera că un atac este anticipat în situația în care există dovada unui plan care conține acțiuni specifice de agresiune din partea altui stat, pe când un atac preventiv este cel îndreptat împotriva unui pericol potențial, abstract, în privința căruia nu există dovezi concrete de pregătire a unui atac, putând fi catalogat ca ilegal.¹²

Concluzii

Soluția pentru înlăturarea utilizării aleatorii de către state a atacurilor preventive constă în codificarea normativă a practicii acestora, însă niciuna dintre marile puteri nu pare să fie interesată până în prezent de reglementarea lor, atâta timp cât le creează anumite avantaje politice pentru obținerea controlului asupra teritoriilor și resurselor altor state.

În lipsa unei ordini internaționale bazată pe reguli clare și respectate, spațiile dintre marile puteri devin zone de confruntare. Iranul și Israelul, la fel ca Siria, Libia sau Ucraina, devin astfel nu doar actori, ci și zone de război, iar cetățenii care trăiesc acolo ajung captivi în conflicte pe care nu le-au inițiat și în ale căror mize nu au niciun cuvânt de spus.

Prin intermediul Consiliului de Securitate, care a fost conceput pentru a fi un organ operațional, ONU a urmărit să adopte măsuri coercitive ce pot implica utilizarea forței armate prin intermediul celor cinci membri permanenți.

Lipsa acordului dintre membrii permanenți în adoptarea deciziilor de natură politică sau a celor referitoare la intervențiile militare, a determinat

¹¹ *Case concerning military and paramilitary activities in and against Nicaragua*, 27 June 1986, ICJ Reports 1986, parag. 176, pp. 94-95, disponibil la <https://www.icj-cij.org/-public/files/case-related/70/070-19860627-JUD-01-00-EN.pdf>, accesat la 23.06.2025.

¹² Lascu A.L., *Crima de agresiune-Un updating sau un upgrading necesar*, Revista Universul Juridic nr. 2, februarie 2016, p. 129.

ONU și implicit Consiliul, să-și reorienteze atenția asupra operațiilor de pace.

Operațiile de menținere a păcii i-au permis să intervină într-un mod non-coercitiv în diferite domenii, precum cele care vizează buna guvernare, dreptul umanitar și reconstrucția statelor afectate de crize.

Însă, intervenția ONU nu a fost de multe ori un succes permanent. Astfel, unele evenimente, precum războiul din Afganistan, cel dintre Iran și Irak sau cele actuale, din Ucraina, dintre Iran-Israel, dar și situațiile care vizează problema armelor nucleare sau judecarea criminalilor de război, dovedesc încă o dată modul în care statele se pot abate de la normele dreptului internațional fără a fi trase la răspundere.

BIBLIOGRAFIE

- BENEA I., *Cum a apărut conflictul Israel-Iran și ce știm despre ce se întâmplă acum în Orientul Mijlociu*, disponibil la <https://romania.europalibera.org/a/razboi-iran-israel-explainer/32906085.html>;
- CORNWELL A., HAFEZI P., HOLLAND S., *Iran strikes back at Israel with missiles over Jerusalem, Tel Aviv*, disponibil la <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-says-it-strikes-iran-amid-nuclear-tensions-2025-06-13/>;
- GOLDBERG O., *Adevăratul motiv pentru care Israelul a atacat Iranul*, disponibil la <https://www.mediafax.ro/politic/analist-independent-adevaratul-motiv-pentru-care-israelul-a-atacat-iranul-23567397>;
- LASCU A.L., *Crima de agresiune-Un updating sau un upgrading necesar*, Revista Universul Juridic nr. 2, februarie 2016;
- LUNGU M.D., *Rolul organizațiilor internaționale în soluționarea pașnică a diferendelor internaționale*, Editura Universul Juridic, București, 2010;
- STĂNESCU S., *De ce continuă războiul Israel-Iran*, disponibil la <https://www.bursa.ro/de-ce-continua-razboiul-israel-iran-08100650>;
- Carta Organizației Națiunilor Unite, disponibil la <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/19362>;
- Case concerning military and paramilitary activities in and against Nicaragua*, 27 June 1986, ICJ Reports 1986, parag. 176, pp. 94-95, disponibil la <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/70/070-19860627-JUD-01-00-EN.pdf>;
- Iran: UN Fact-Finding Mission, Special Rapporteur call for civilian protection and respect for human rights as Israeli attacks cause extensive suffering*, disponibil la <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/06/iran-un-fact-finding-mission-special-rapporteur-call-civilian-protection-and>;

Resolution adopted by the IAEA GOV 2025/38 on 12 June 2025 during the 1769th session, lit. e), p. 1, disponibil la <https://www.iaea.org/sites/default/files/25/06/gov2025-38.pdf>;

Schimbările geopolitice majore din Orientul Mijlociu, disponibil la <https://www.geopolitic.ro/2025/02/schimbarile-geopolitice-majore-din-orientul-mijlociu/>;

Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons, disponibil la <https://www.iaea.org/sites/default/files/publications/documents/infcircs/1970/infcirc140.pdf>.

